

אמר [ויקרא יח, ל] 'לבלתי עשות מחקות התועבות'.
ע"ש.

תלד. חק. לישנא דמזוני, דכתיב [בראשית מז, כב]
'ואכלו את חוקם', א"נ הטריפני לחם חוקי
[משלי ו, ח]. פרק ב' דביצה [טז ע"ב].

1224567

תלה. חק ומשפט. כתב בספר לב אריהקבא [ריש
פרשת עקב] חק כינוי לתורה שבכתב, משפט
כינוי לתורה שבע"פ. ולענ"ד זה יהיה רמז הכתוב
[משלי ל, ח] 'הטריפני לחם חוקי', ע"פ מ"ש הר"מ
אלשיך ז"ל, בפרשת חקת [במדבר כ, יג-כ] דאכילה
ושתיה, אכילה זוכים ישראל בזכות תורה שבכתב,
ושתיה בזכות תורה שבע"פ, שעל כן אמרו ז"ל
[ילקוט חוקת רמז תשסג] ששנה משה פרק אחד על
הסלע ונתן מימיו. ע"ש בארוכה בנועם דברותיו.

זזה אצלי טעם מאמרם ז"ל, בפרשת בשלח פרשה
כ"ה [פיסקא ז], ז"ל, 'הנני ממטיר לכם לחם'
[שמות טז, ד] הדא הוא דכתיב [משלי ט, ה] 'לכו לחמו
בלחמי', אמר הקב"ה מי גרם לכם לאכול מן המן
מפני שקיבלתם את החוקים ואת המשפטים, כמה
דאת אמר [שמות טו, כה] 'שם שם לו חק ומשפט'.
הוי בזכות לחמי נטלתם לחמו של מן, ע"כ. וכאן
הבן שואל, מה בא ללמדנו ומי לא ידע בכל אלה,
וחוץ מן המכוון יתכן שהוא לענין אמרו לחמו
בלחמי לחם מן השמים, והכוונה כלפי מה שאמרו
בפרק (השולח) [החובל] [כבא קמא פז ע"ב], אפילו
למ"ד יכול הרב לומר לעבד עשה עמי ואיני זנך,
היינו בעבד כנעני דלא כתיב ביה עמך, אבל בעבד
עברי דכתיב ביה [דברים טו, טז] 'כי טוב לו עמך',
עמך במאכל, לא. והנה כל זמן שישראל עדיין לא
קיבלו עליהם חוקים ומשפטים היה דינם כעבד
כנעני, אכן כשקיבלו עליהם את החוקים ואת
המשפטים דינם כעבד עברי, וקרינן בהו כי טוב לו
עמך, כביכול עמך במאכל. והוא אשר תרמוז דברו
יתברך, מי גרם לאכול מן לחמי דייקא, שהם יאכלו
בלחמו ממש מפני שקיבלתם את החוקים ואת
המשפטים, דיש להם עמי דין עבד עברי דכתיב ביה

תכט. חק. כינוי למילה, כמו שדרשו ז"ל [ילקוט
בראשית רמז קן] 'ופערה פיה לבלי חק' [ישעיה
ה, יד], אין חק אלא מילה, כמו שנאמר [תהלים קה, ה]
'אשר כרת את אברהם וגו' ויעמידה ליעקב לחק
לישראל ברית עולם', ישראל שהם מולין נמלטים
ממנה.

תל. חק. כינוי לתפילין כמ"ש [שמות יג, י] 'החקה
הזאת מימים ימימה' [עירובין צו ע"א]. ובפרק
כיצד מברכין [ברכות מד ע"ב] אמרינן דמברכין לבתר
דמסלקי תפיליהו לשמור חקיו.

תלא. חק. כינוי לעיבור שנים וחדשים. בבראשית
רבה פרשה ט"ו [פיסקא כה] בפסוק [תהלים
קמו, יט] 'חקיו ומשפטיו לישראל'.

תלב. חק. כינוי למועדים, כמו שדרשו בשמות רבה
פרשה ט"ו [פיסקא כה] 'חקיו ומשפטיו
לישראל' [תהלים קמו, יט], חקיו אלו המועדות,
שתלויים בהם המשפטים. ע"כ. ולכאורה קשה
דבשלמא בעיבור החדשים תלויים בהם המשפטים,
כדמפרש התם, אבל במועדים מאי שיאטיהו
דמשפטים. ושמא י"ל דהיינו דכל הדבר הקשה היו
ממתינין עד הרגל, כמו שאמרו בגמ' [חולין מח ע"א]
מעשה באסיא ועלו עליה ג' רגלים [ליבנה], וברגל
השלישי התירוה. ועל זה אמרו אלו המועדות,
שתלויים בהם המשפטים. וזה יהיה טעם סמיכות
פרשת המועדים לפרשת שופטים ושוטרים וכו'.
וק"ל.

תלג. חק. כינוי למעשרות, כמו שדרשו בפסוק
[ישעיה כד, ה] 'כי עברו תורות', חלפו חק, חק
אלו המעשרות. ע"ש הובא בילקוט ישעיה רמז
תכ"ה. ובפסוק [שמות טו, כו] 'ושמרת כל חקיו', אמרו
בילקוט [שמות רמז רנז] בשם המכילתא [דרבי ישמעאל
בשלח - מס' דויסע פרשה א] ז"ל, כל חקיו אלו ההלכות.
וכן דרשו [ילקוט שם רמז רע] בפסוק [שם יח, טז]
'והודעתי את חוקי האלהים'. ועוד דרשו בפסוק
הנזכר 'ושמרת כל חקיו' אלו העריות, כמה דאת

ציונים והערות

קבא. ספר לב אריה לכמוה"ר יהודה אריה ליב ב"ר יהושע האשקי - דרשות ופשטים על מדרשים תמוהים על סדר התורה והמגילות.
קחנו משם.